

Kjak

Agga Niclasen
meining@meyl.fo

Obama, ikki BP, er tað veruliga bakbeistið í hesum sorgarleiki

Golflekin hevur helst krystaliserað ivan hjá nógvum amerikanarum um teirra próvtøkuríka, men innihaldsleysa forseta

Prógvini eru í yvirflód. Ein og hvør rættisinnaður persónur, sum eftirkannar oljulekan í Meksikoflógvnum, verður tvingaður at koma til tvær niðurstøður. Tann fyrsta, at har eru als eingi prógv um, at BP hevur gjørt nakað skeivt. Tann næsta, at amerikanski forsetin hevur borið seg skammiliga at.

Tað sigur seg sjálv, at sovorðið sum at bora eftir olju meira enn hálvannan kilometur niðanfyrri havbotnin, má vera rættiliga ringt, og ber við sær eina ávísu risiko. Men tað er lívsneyðugt uttan so vit skulu venda aftur til at sutta sýrur og brenna kollektiv bál, meðan vit til fánýtis biða eftir SEVsa ljótu og lasaligu vindmyllum.

Nei, modernaði heimurin hevur tørv á olju. Komandi tjúgu árin, bara fyri at nøyta øktan eftirspurning og avloysa minkandi framleiðslu á eldri boringarøkjum, fara vit at fáa brúk fyri okkurt samsvarandi við tvey Mið-eystur ella fyra nýggj Saudi-arábía. Við hesum í huga er ein greiður tørvur á at kanna alternativ til olju. BP hevur verið í fremstu røð í hesi rationellu rannsakan, bæði tá ið tað kemur til orkukeldur, sum eru búskaparliga lívførar, men eisini fáa nóg mikið av orku til vega.

Tað gerst alt truplari at finna olju, og tí er tað, at tær stóru oljufyrirtekurnar hava borað á djúpri og djúpri farvatni seinastu tjúgu árin. Tí er tað, at flestir oljuanalytikarar ikki síggja nakað annað alternativ til kanningar í Atlantshavinum og norðurpólsumráðnum. Hetta forkláar eisini nýliga áhugan í Falklands-oýggjunum. Fram um alt, tó, forkláar hetta hvussu

víðtøkin og dreivað boringin í Meksikoflógvnum er, tað skjótast vaksandi oljuøkið í verðini.

Hollywood hevur kanska romantiserað um Red Adair, kendur fyri at takla oljueldar, men oljumenn hava altíð vitað, at teir hava fingist við eitt vandamikið evni. Og serliga í hesum døgum, tá ið tað verður borað á djúpum vatni við teim bágunum, hetta hevur við sær, mugu realistarnir altíð vinna á mussandi dagdroymarum.

Og tað gera teir eisini. Allar tær stóru oljufyrirtekurnar—eisini BP—eru trásettar av tryggileika. Tær hava skrivstovur og royndarstovur kjokkað við dýrum vísindafólki, sum hugsa um onki annað. Tað er ikki nakað, øll hugsa so nóg um í dagliga sjabbinum. Nakað, nøkur teirra helst eisini kunnu umberast fyri. Men sum tey fylla hasa materialistisku oljuna á bilin, eiga tey at gera sær greitt, at hasi, ið syrgja fyri einum nøktandi útboði, vita betur, og vita eisini, at oljan má halda á at floyma, um heimurin skal halda á at rigga.

So, har býr okkurt aftanfyrri. Skuldarkensla, til dømis. Skuldarkenslu-trippið hjá einum stórum parti av egiðstiska miðalklassanum koyrir nettupp uppá, at nýtsla er nakað forherðað nakað, at genmanipulerað fæði er farlig, kjarnorka eisini, vistfrøðiliga matur er nakað gudiligt, meðan hópfarmleiddur matur frá øðrum heimsparti er eitt syndugt produkt; og hóast hasar studningsfylltu og fuglajaglandi myllurnar fara at geva eins nóg til samlaða orkutørvin sum okkara allarstørstu bítandsklientar,

altso reiðarar, til føroyska búskapin, tá er tað tann prísurin, vit mugu betala... fyri síðani at halda fram at fylla á og forbrúka til seg og síni og hekla BP ígjøgnum.

Søgan hjá modernaða oljuíðnaðinum er prikkað við vanlukkum: Exxon Valdez, Piper Alpha, Texas City. Søgan hjá modernaðari flogferðslu er somuleiðis prikkað við vanlukkum—ov talríkar at nevna og væl fleiri offur. Hugskotið, at tað er ein størri vistfrøðilig moralsk leksia í hesum, er eins spillandi sum tað er pillbýtt. Tá ið eitt flogfar dettur niður, skjýtur eingin upp, at flúgvingskal bannast. Tí er tað eins byttisligt at tvinga allar bori-pallar at gevast við at bora.

Vit hava brúk fyri olju. Har er eingin substituttur fyri hana. Hon letst, í alt størri mun, at finnast í fjar-skotnum økjum, har tað er torførari at bora. Onkuntíð fara ólukkur at vera. Hetta er hví, oljufyrirtekur sosum BP tjena so forbannað nógvar pengar: tað er ein funksión av vandanum at bora eftir hasum evninum bjórad við globala eftirspurninginum.

Men har er ein asins rúgvu av byttisskapi til. Altjóða vinstravongurin hevur altíð hatað oljuíðnaðin; oljukeldan og bilurin eru tvær tær týðningarmestu páfanningarnar hjá kapitalismuni.

Restin av verðini hevði annars líkasum vónað, at hatta anti-olju mósnið var sokkið til botns saman við marxistisku útandingini: ikki so. Eitrandi andin fann bara eitt annað lufthol: útjaðaran av grønu rørslni, ið setur náttúruna omanfyri mannaættina, og gleðiliga hindrar menniskjanum tær orkukeldur, sivilisásonin er

treytað av!

Í lötuni eru tey grønu før fyrri at skava góðvarnan stuðul inn undir seg við totalt at ógvusliggera hótanina, oljuboring er fyri umhvørvið. Ongin vil hava olju í sjónum—ikki eingong Heilsufrøðiliga Starvsstovan, soleiðis at hon kann heimila sín salverandi tilverurætt. Fyri tað fyrsta, so er tað spill av einum dýrabarum produkti. Fyri tað næsta, so er tað ein tramans mongd av sjógvi til. Olja er livrunnin, og tí livfrøðiliga niðurbrótilig, serliga í heitari sjógvi. Oljulekarnir eftir fyrsta flógvakríggið í 1991 vóru, sambært reyðu økofasistunum, ein óbøtilig umhvørvisvanlukka. Tað tók umfær 2 ár hjá persiska flógvnum at venda aftur til tað, sum hann “eigur” at vera!

Rætt, í Meksikoflógvnum eru trupulleikar við fisking og ferðavinnu. Men aftur her er neyðugt at sýna sálarró. Troystarleysa populerpressan, líka frá dreymaliðnum hjá Dimmu til amerikanska Star, vil hava okkum at trúgva, at louisianska strondin er rokað við gígutum fiskimonnum og konum, hvørs lívssetningur er at føða børn og gera mat, og at teirra arkadiski friður nú er vordin fullkomiliga vanhalgaður av BPsa kapitalistiska brutali-teti.

Í veruleikanum, tó, stendur olja fyri furs prosent av louisiansku brutto-tjóðarinntøkuni. Nógvir av fiskarunum hava skyldfólk í fanakenda oljuíðnaðinum. Prísurin, teir fáa fyri sítt hál, er bundin av uppburðinum hjá oljudollarunum. BP hevur sagt, at hasi, hvørs starv

og lívskor eru ávirkað, fara at fáa endurgjald. Fimmhundrad fólki arbeiða beint nú við hesum, og hava longu góðtikið 31.000 uppá-hald. Eg meini so við, hevur nakar nakrantíð møtt nakað tryggingarfólk, sum undir-metur sítt tap?

Veruliga hótanin ímóti louisianska búskapinum, og tann hjá Amerika, kemur faktiskt frá teirra forseta, Barack Obama. Hansara útseting av avlandsboring fer at kosta arbeiði. Men amerikanski forsetin skítur á arbeiði, uttan eitt: hansara.

Á ein hátt kemur tað óvart á meg, at tað er endað so galið hjá Obama í samband við oljulekan. Landsins myndugleikar vóru á staðnum alt fyri eitt; og yvirhøvur tóktist vera eitt væl betri tak á støðuni enn tá ið ódnin Katrina gjørdi um seg. Men Golflekin hevur helst krystaliserað ivan hjá nógvum amerikanarum um teirra próvtøkuríka, men innihaldsleysa forseta.

Har er ein trupulleiki. Í javnaðarsinnaðu fjølmíð-unum, serliga í Evropa, hava Obamasa retorisku førleikar verið groteskt yvirmettir. Hann er ikki ein góður røðari. Forseti Reagan og Clinton vóru natúrtalent,

meðan George Bush yngri kundi levera eina framúr framførsu við stuðuli frá einum fyrireikaðum teksti.

Barack Obamasa levering er hinvegin køld, sjálvs-skoðandi og innanbundin. Annars eru hansara røður mest meinlíkar einari samling av miðalgóðum rokkballadum best hóskaðar einum maskinmeistaraballi í Leirvík... “these people are a part of me, and they are a part of America, this country that I love.” Fyri Guds skyld!

Obamasa fremsti spuna-smiður, Rahm Emanuel, segði einaferð: “Lat aldri eina seriøsa kreppu fara til spillis”. Og tað hevur vingulskølturin heldur ikki. Tí onki slær ein leskiligan oljuleka. Øll hasi rørandi bílótini av tjørutum sjófuglum og greinastubbarnir stappaðir við hjartaskerandi frágreiðingum um ávirkanina á “viðbrekna økosystemið”.

Men, álvaratos, hvat við einum víðursveti av perspektivi her? Sjálvsagt, sorgarleikurin er ein vanlukka fyri øll hasi, ið eru komin í hana. Vit føla øll líka nóg fyri louisianskum rækjufiskarum, brobber-setandi brimríðarum og fugla-lúrarum sum vit høvdu gjørt fyri offrum og avvarðandi